

col·lecció *Epistolari de la Catalunya contemporània*, editada per Carrià, el primer volum de l'*Epistolari de Josep Carner*, del qual són curadors Albert Manent i Jaume Medina. Fins en aquell moment, al cap d'una vintena d'anys del traspàs del "príncep dels poetes" havien vist la llum només algunes de les cartes escrites per aquest. Així, el 1983, Joan Antoni Paloma havia publicat la *Correspondència entre Josep Carner i el pare Miquel d'Esplugues*;¹ el 1984, Albert Manent donava a conèixer les *Cartas de Josep Carner a Miguel de Unamuno*;² el 1986, Jaume Medina i Manuel Rovira havien recollit les *Cartas de Josep Carner a Rossend Serra i Pagès*;³ i, el 1988, era publicada a Sitges la *Correspondència de Josep Carner amb Miquel Utrillo i Josep Carbonell i Gener*.⁴ Tots aquests reculls foren incorporats en l'esmentat primer volum de l'*Epistolari*. Precisament aquest fet d'haver aparegut uns quants blocs de cartes agrupades segons els destinataris motivà d'alguna manera que l'edició de les cartes carnerianes es fes tenint més en compte els destinataris que no pas l'ordre cronològic del conjunt dels escrits; així ho havien fet també altres epistolaris editats anteriorment, entre els quals es troba el de Joan Maragall. Procedint d'aquesta manera, es feia més fàcil el procés d'edició, per tal com es podien anar publicant les cartes a mesura que s'anaven localitzant els fons dels personatges amb els quals Carner s'havia relacionat, i s'avançava en uns quants anys l'aparició dels successius volums. Els blocs de destinataris (dels quals, quan ha estat possible, s'han publicat també les cartes) van precedits d'una introducció, en què són comentats diversos detalls relacionats amb els corresponents, els anys que durà la relació, els temes a què fan referència les cartes i altres aspectes que poden ésser interessants per a cada bloc en concret. Així mateix, les cartes reben una anotació preferentment breu en què són aclarits alguns punts foscos o identificats alguns personatges. De cada un dels blocs, n'és responsable un curador, sovint especialitzat en el corresponal de Carner o en el mateix poeta.

Fins al present, han sortit quatre volums de l'*Epistolari de Josep Carner*. En el primer, aparegut pel novembre de 1994, hi eren aplegades les cartes a Xavier Benguerel, Jaume Bofill i Mates (I), Miquel Utrillo, Josep Carbonell i Gener, Miquel d'Esplugues, Joan Maragall, Carles Riba, Clementina Arderiu, Ramon Rucabado, Rossend Serra i Pagès, Xavier Tusell i Miquel de Unamuno; n'eren curadors Lluís Busquets i Grabulosa, Carles-Jordi Guardiola, Jaume Medina, Vinyet Panyella, Joan Antoni Paloma, Albert Manent i Manuel Rovira. En el segon, de desembre de 1995, hi eren recollits els corresponents Antoni M. Alcover, Jaume Bofill i Mates (II), Josep M. Cruzet, Josep Miracle, Josep M. López-Picó, Lluís Nicolau d'Olwer, Enric Prat de la Riba, Rupert M. de Manresa, Joaquim Ruyra, Octavi Saltor i Narcís Verdager i Callís; i n'eren curadors Joan Julià i Muné, Jaume Medina, Jaume Subirana, Joan de Déu

1. Joan Antoni Paloma, *Correspondència entre Josep Carner i el pare Miquel d'Esplugues*. "Estudis de Llengua i Literatura Catalanes / VI. Miscel·lània Pere Bohigas, 3", Montserrat 1983, p. 373-396.

2. Albert Manent, *Cartas de Josep Carner a Miguel de Unamuno*, "Cuadernos Hispanoamericanos", núm. 412 (octubre de 1984), p. 47-57.

3. Jaume Medina - Manuel Rovira, *Cartas de Josep Carner a Rossend Serra i Pagès*, "Reduccions", núms. 29/30, Vic 1986, p. 49-76.

4. Vinyet Panyella, *Correspondència de Josep Carner amb Miquel Utrillo i Josep Carbonell i Gener*, "XXIX Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sitges, 27-28 d'octubre de 1984. Vol. II", Sitges, Grup d'Estudis Sitgetans, 1988, p. 365-380.

Domènec, Montserrat Albet, Eulàlia Duran, fra Valentí Serra de Manresa, Lluïsa Julià i Capdevila i Miquel Batalla. El volum tercer, de l'abril de 1997, aplegava les cartes adreçades a Ferran Canyameres, Lluís Coll i Espadaler, Ventura Gassol, Gaziell, Joan Grau i Puig, Josep Lleonart, Joan Llongueras, Francesc Matheu, Josep Miracle, Gabriel Miró, Joan Oller i Rabassa, Vicenç Riera Llorca, Maria-Antònia Salvà, Josep Torras i Bages, Antoni Vila i Arrufat; i en tenien cura Manuel Llanas i Pont, Marcel Ortín, Jaume Medina, Albert Manent, Joan de Déu Domènec, Marçal Subiràs i Puigibert, Josep Ferrer i Costa, Joan Pujadas i Marquès i Lluïsa Julià i Capdevila. El volum quart, aparegut el desembre de 1998, contenia les cartes a Teresa Bartomeu i Granell, Agustí Bartra, Josep M. Casas i Homs, Joan Colomines, Pere Corromines, Maria i Eduard Domènec i Montaner, Joan Gili, Joan Junceda, Josep M. Junoy, Rafael i Santiago Masó i Valentí, Joaquim Miret i Sants, Joan Miró, Carles Pi i Sunyer, Josep Pin i Soler, Jaume Pla, Àngel Ruiz i Pablo, Societé Européenne de Culture, Diego Valeri, Carles Soldevila, Ferran Soldevila, Ramon Sunyer, Rafael Tasis i Joaquim Ventalló; la cura anava a càrrec de Jaume Medina, Marcel Ortín, Joan Colomines i Puig, Joan de Déu Domènec, Joan Tarrús, Narcís Comadira, Francesc Vilanova, Josep M. Domingo, Jaume Subirana, Rossend Arqués, Enric Pujol i Albert Manent. És en premsa en aquests moments el volum cinquè, en el qual han de veure la llum les cartes adreçades per Josep Carner a Frederic-Pau Verrié, Marià Manent, Albert Manent, Antoni Comas, Jordi M. Pinell i Manuel de Montoliu; els curadors d'aquests blocs són Jaume Subirana i Jaume Medina.

En el pròleg al primer volum es deia que “tenim en marxa un altre volum de l'epistolari de Josep Carner i que en podem preparar encara almenys un altre. I, si la crida que fem des d'aquest pròleg als que posseïen cartes del poeta reïx, hi hauria, potser, material per a algun altre de nou”. El fet és que avui, quan és a punt de sortir el volum cinquè, ja hi ha material per a un de sisè i previsions per a un altre possible de setè. D'aquesta manera, l'epistolari de Josep Carner hauria passat a ser un dels més gruixuts i, sens dubte, així mateix un dels més interessants que es puguin haver publicat fins ara en el nostre país. [J. M.]